

Załącznik do Zarządzenia Nr 3 /2024
Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 28
im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej
z dnia 15 lutego 2024 r.

STANDARDY
OCHRONY MAŁOLETNICH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 28
IM. WINCENTEGO JANASA W RUDZIE ŚLĄSKIEJ

Ruda Śląska 2024 r.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.),
- Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 900 ze zm.),
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 ze zm.),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870),
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).

SPIS TREŚCI

PREAMBUŁA	4
ROZDZIAŁ I	
Postanowienia ogólne	4
ROZDZIAŁ II	
Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a personelem szkoły	8
ROZDZIAŁ III	
Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi. Zachowania niedozwolone	13
ROZDZIAŁ IV	
Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia uczniów	16
ROZDZIAŁ V	
Zasady podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu ucznia	17
ROZDZIAŁ VI	
Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia ucznia	20
ROZDZIAŁ VII	
Zasady ochrony danych osobowych ucznia	23
ROZDZIAŁ VIII	
Zasady ochrony wizerunku ucznia	24
ROZDZIAŁ IX	
Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz procedury ochrony uczniów przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie	25
ROZDZIAŁ X	
Organizacja procesu ochrony małoletnich i wdrażania <i>Standardów Ochrony Małoletnich</i>	27
ROZDZIAŁ XI	
Zasady monitorowania i aktualizacji <i>Standardów Ochrony Małoletnich</i>	33
ROZDZIAŁ XII	
Przepisy końcowe	34
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW	35

PREAMBUŁA

Naczelną zasadą obowiązującą pracowników naszej szkoły jest podejmowanie działań mających na celu ochronę godności ucznia i poszanowanie jego praw. Każdy pracownik zobowiązany jest przestrzegać zarządzeń i procedur określonych w niniejszym dokumencie. Pracownik szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych szkoły oraz swoich kompetencji.

ROZDZIAŁ I POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1.

1. Celem wprowadzenia *Standardów Ochrony Małoletnich* w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie jest:
 - 1) uwrażliwienie wszystkich pracowników, rodziców/opiekunów prawnych, osób współpracujących ze szkołą na wagę podejmowania działań zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem,
 - 2) wskazanie zakresów odpowiedzialności poszczególnych osób za bezpieczeństwo uczniów znajdujących się pod opieką szkoły,
 - 3) podejmowanie adekwatnej interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia uczniów i/lub bezpośredniego zagrożenia ich zdrowia i życia,
 - 4) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych mających na celu zapewnienie uczniom bezpieczeństwa.
2. Znajomość i praktyczne stosowanie *Standardów Ochrony Małoletnich* jest moralnym i zawodowym obowiązkiem wszystkich pracowników szkoły.

§ 2.

Standardy Ochrony Małoletnich tworzą bezpieczne i przyjazne środowisko w szkole. Obejmują cztery obszary:

- 1) POLITYKĘ ochrony małoletnich, która określa:
 - a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
 - b) zasady bezpiecznych relacji personel-uczeń i uczeń - uczeń,
 - c) zasady reagowania na przypadki podejrzenia, że uczeń doświadcza krzywdzenia,
 - d) zasady ochrony wizerunku uczniów i ich danych osobowych,
 - e) zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych,

2) PERSONEL – obszar, który określa:

- a) zasady rekrutacji personelu pracującego z uczniami, w tym obowiązek uzyskiwania danych z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym o każdym z pracowników oraz, gdy jest to dozwolone przepisami obowiązującego prawa, informacji z Krajowego Rejestru Karnego, a kiedy prawo na to nie zezwala, uzyskiwania oświadczenia personelu dotyczącego niekaralności lub braku toczących się postępowań karnych lub dyscyplinarnych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego,
- b) zasady bezpiecznych relacji personelu szkoły z małoletnimi, wskazujące, jakie zachowania na terenie szkoły są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z uczniem,
- c) zasady zapewniania pracownikom podstawowej wiedzy na temat ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz udzielania pomocy uczniom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia uczniów,
 - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
 - odpowiedzialności prawnej pracowników szkoły, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
- d) zasady przygotowania personelu szkoły (pracującego z uczniami i ich rodzicami/opiekunami prawnymi) do edukowania:
 - uczniów na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
 - rodziców/opiekunów prawnych na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem,
- e) zasady dysponowania materiałami edukacyjnymi dla uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych oraz aktywnego ich wykorzystania,

3) PROCEDURY – obszar określający działania, jakie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu szkoły, członków rodziny, rówieśników i osób obcych:

- a) zasady dysponowania przez szkołę danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci i młodzieży (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia), oraz zapewnienia do nich dostępu wszystkim pracownikom,
- b) zasady eksponowania informacji dla uczniów na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży,

- 4) MONITORING – obszar, który określa:
- a) zasady weryfikacji przyjętych *Standardów Ochrony Małoletnich* przed krzywdzeniem – przynajmniej raz na dwa lata, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa uczniów,
 - b) zasady organizowania przez szkołę konsultacji z uczniami i ich rodzicami/opiekunami prawnymi.

§ 3.

Objaśnienie terminów

Ilekoć w *Standardach Ochrony Małoletnich* jest mowa o:

- 1) **szkole** – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 2) **dyrektorze szkoły** – należy przez to rozumieć dyrektora Szkoły Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 3) **kandydacie/ kandydatce** należy przez to rozumieć osobę ubiegającą się o pracę w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 4) **pracowniku szkoły** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa,
- 5) **personelu szkoły** – należy przez to rozumieć wszystkich pracowników Szkoły Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 6) **uczniu** – należy przez to rozumieć ucznia uczęszczającego do klas I-VIII w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 7) **dziecku/małoletnim** – należy przez to rozumieć zgodnie z kodeksem cywilnym osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia,
- 8) **opiekunie ucznia** – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji i stanowieniu o małoletnim, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic, opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym rodzina zastępcza),
- 9) **innej osobie** – należy przez to rozumieć osobę nie będącą pracownikiem szkoły, ani opiekunem ucznia,
- 10) **zgodzie opiekuna ucznia** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z opiekunów. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny,

- 11) **krzywdzeniu dziecka** – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego wpływającego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły lub jego opiekunów. Krzywdzeniem jest:
- a) **przemoc fizyczna** – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne,
 - b) **przemoc emocjonalna** – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać,
 - c) **przemoc seksualna** – to angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas,
 - d) **zaniedbywanie** – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu bezpieczeństwa, odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, brak nadzoru w czasie wolnym oraz odpowiedniej opieki podczas wypełniania obowiązku szkolnego.
- 12) **danych osobowych ucznia** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia Szkoły Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 13) **Standardach** – należy przez to rozumieć *Standardy Ochrony Małoletnich* obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej,
- 14) **koordynatorze** – należy przez to rozumieć osobę wyznaczoną przez dyrektora szkoły, która odpowiedzialna jest za koordynowanie pomocy dziecku krzywdzonemu oraz za nadzór nad realizacją *Standardów* w szkole,
- 15) **osobie odpowiedzialnej za Internet** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez dyrektora szkoły pracownika, sprawującego nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.

ROZDZIAŁ II
ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE
MIĘDZY UCZNIEM A PERSONELEM SZKOŁY

§ 4.

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników szkoły

1. Dyrektor szkoły przed nawiązaniem stosunku pracy z kandydatem/kandydatką na dane stanowisko sprawdza posiadane przez niego kwalifikacje (wykształcenie, kwalifikacje zawodowe, przebieg dotychczasowego zatrudnienia).
2. Dyrektor szkoły przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem uczniów lub opieką nad nimi, zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w *Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym – Rejestrze z dostępiem ograniczonym* oraz *Rejestrze osób w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze*.
3. Informacja zwrotna otrzymana z systemu teleinformatycznego *Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym z dostępiem ograniczonym* powinna zostać wydrukowana i złożona do części A akt osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/ praktykanta/ osoby pracującej na podstawie cywilnoprawnej. To samo dotyczy *Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze*. Przy czym w przypadku tego Rejestru wystarczy wydruk ze strony internetowej, na której widnieje komunikat, że dana osoba nie figuruje w Rejestrze.
4. Osoba, o której mowa w ust.2 przedkłada dyrektorowi szkoły informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępiw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępiwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
5. Osoba, o której mowa w ust.2 posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada dyrektorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa

uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

6. Osoba, o której mowa w ust.2 składa dyrektorowi oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwała w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada dyrektorowi informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja, nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, przedkłada się informację z rejestru karnego tego państwa.
8. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności, nie przewiduje jej sporządzania lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, wówczas kandydat składa dyrektorowi oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
9. Powyższe oświadczenia składane są pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie zobowiązany jest do zawarcia klauzuli następującej treści: *Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.* Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Wzór *Oświadczenia o niekaralności* stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszych *Standardów*.
10. Kandydat/kandydatka przed nawiązaniem stosunku pracy składają pisemne oświadczenie o zapoznaniu się ze *Standardami Ochrony Małoletnich* i zobowiązaniu do ich przestrzegania. Wzór *Oświadczenia o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich* stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych *Standardów*.

§ 5.

Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami

1. Podstawową zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel szkoły jest działanie dla dobra ucznia i w jego interesie.
2. Personel traktuje ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec ucznia w jakiegokolwiek formie.
4. Zasady bezpiecznych relacji personelu z uczniami obowiązują wszystkich pracowników.
5. Znajomość i zaakceptowanie zasad jest potwierdzone podpisaniem oświadczenia o zapoznaniu się ze *Standardami Ochrony Młodości* i zobowiązaniu do ich przestrzegania. Wzór *Oświadczenia o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Młodości* stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych *Standardów*.
6. Pracownik szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.

§ 6.

1. Pracownik szkoły komunikując się z uczniami:
 - 1) zachowuje cierpliwość,
 - 2) okazuje im szacunek,
 - 3) słucha ich uważnie i udziela im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku oraz danej sytuacji,
 - 4) nie zawstydzają, nie upokarza, nie lekceważy, nie obraża ich,
 - 5) nie krzyczy na nich, chyba że wymaga tego sytuacja, która wynika z bezpieczeństwa ucznia lub innych uczniów,
 - 6) nie ujawnia informacji wrażliwych dotyczących ucznia wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów. Obejmuje to wizerunek ucznia, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
 - 7) szanuje prawo ucznia do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić ucznia, wyjaśnia mu to jak najszybciej.
2. Pracownik szkoły podejmując decyzje dotyczące ucznia, informuje go o tym oraz stara się brać pod uwagę jego oczekiwania.
3. Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z uczniem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.

4. Pracownikowi szkoły nie wolno zachowywać się w obecności uczniów w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgaryzmów, niestosowne, obraźliwe gesty i żarty, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności lub atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec ucznia relacji władzy bądź przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
5. Pracownik szkoły informuje uczniów, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania lub słów, mogą o tym powiedzieć dowolnemu pracownikowi szkoły oraz mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i pomocy.
6. Wychowawcy oddziałów zobowiązani są do przedstawienia uczniom *Standardów Ochrony Małoletnich*, które obowiązują w szkole i zapewnienia im, iż otrzymają odpowiednią pomoc.

§ 7.

Pracownik szkoły prowadząc działania z uczniami:

- 1) docenia i szanuje wkład uczniów w podejmowane działania,
- 2) aktywnie ich angażuje,
- 3) traktuje uczniów równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
- 4) nie faworyzuje żadnego z uczniów.

§ 8.

Pracownikowi szkoły nie wolno:

- 1) nawiązywać z uczniem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych,
- 2) składać uczniowi propozycji o nieodpowiednim charakterze np. seksualnym,
- 3) kierować do uczniów seksualnych komentarzy, żartów, gestów,
- 4) udostępniać uczniom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
- 5) proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji np. narkotyków oraz nie wolno używać ich w obecności uczniów,
- 6) utrzymywać wizerunku ucznia (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków uczniów, jeśli dyrektor szkoły nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód rodziców/opiekunów prawnych,
- 7) przyjmować pieniędzy oraz prezentów od uczniów i rodziców/opiekunów prawnych ucznia. Nie dotyczy to okazjonalnych prezentów związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych, drobnych upominków,

- 8) wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec ucznia lub rodziców/opiekunów prawnych ucznia. Pracownikowi szkoły nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności oraz prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie lub czerpanie korzyści majątkowych i innych,
- 9) nawiązywać kontaktów z uczniami oraz rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

§ 9.

1. Każde przemocowe działanie wobec ucznia jest niedopuszczalne.
2. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej ucznia.
3. Pracownikowi nie wolno dotykać ucznia w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Jeśli w odczuciu pracownika, uczeń potrzebuje np. przytulenia, powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania względem ucznia.
4. Kontakt fizyczny z uczniem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik szkoły jest świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub uczniów postępuje zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
5. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu: łaskotanie, udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.
6. Pracownik, który ma świadomość, iż uczeń doznał jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z uczniem, wykazując zrozumienie i wyczucie. Jeśli uczeń dąży do nawiązania niestosownych lub nieadekwatnych fizycznych kontaktów z pracownikiem szkoły, to w takich sytuacjach pracownik szkoły powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc uczniowi zrozumieć znaczenie osobistych granic.
7. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek szkolnych niedopuszczalne jest spanie z uczniem w jednym pokoju lub w jednym łóżku.
8. Pracownik szkoły w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec ucznia unika innego niż niezbędny kontakt fizyczny z uczniem.
9. Kontakt fizyczny pracownika szkoły z uczniem jest dopuszczalny, jeśli taka potrzeba wynika z etapu rozwoju ucznia.

§ 10.

1. Co do zasady kontakt personelu z uczniami powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy szkoły i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków personelu.

2. Pracownikowi szkoły nie wolno zapraszać uczniów do swojego miejsca zamieszkania.
3. Pracownik szkoły nie może kontaktować się z uczniami poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, prywatny e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
4. Jeśli zachodzi konieczność kontaktu nauczyciela z uczniem poza godzinami pracy szkoły, dozwolone są środki:
 - 1) służbowy e-mail,
 - 2) dziennik elektroniczny.
5. W przypadku konieczności kontaktu nauczyciela z rodzicem/opiekunem prawnym poza godzinami pracy szkoły dozwolone są środki:
 - 1) służbowy e-mail,
 - 2) dziennik elektroniczny,
 - 3) prywatny telefon po wyrażeniu zgody przez obie strony.
6. Spotkania z uczniem lub też jego rodzicem/opiekunem prawnym powinny odbywać się na terenie szkoły.
7. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z uczniami poza godzinami pracy szkoły, należy poinformować o tym dyrekcję, a rodzice/opiekunowie prawni uczniów muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
8. W przypadku, gdy pracownika szkoły łączą z uczniem lub jego rodzicem/opiekunem prawnym relacje rodzinne lub towarzyskie, zobowiązany on jest do zachowania pełnej poufności, w szczególności do utrzymania w tajemnicy spraw dotyczących innych uczniów, rodziców/opiekunów prawnych uczniów oraz pracowników szkoły.

ROZDZIAŁ III

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI MIĘDZY MAŁOLETNIAMI.

ZACHOWANIA NIEDOZWOLONE

§ 11.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole. Personel szkoły chroni uczniów i zapewnia im bezpieczeństwo.
2. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w Statucie szkoły.

3. Uczniowie uznają prawo innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych uczniów – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennosc.
4. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec innych uczniów nie narusza ich poczucia godności osobistej. Uczniowie są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
5. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu: proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
6. Uczniowie budują wzajemne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły, rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
7. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają, nie krytykują.
8. W kontaktach między sobą uczniowie nie mogą zachowywać się prowokacyjnie.
9. Uczniowie mają prawo do własnych poglądów oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.
10. Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród uczniów nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Uczniowie nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec innych uczniów.
11. Uczniowie mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły o zaistniałych zagrożeniach.
12. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np.: pomóc ofierze, chronić ją, szukać pomocy dla ofiary u osoby dorosłej (zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami).
13. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
14. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

§ 12.

Niedozwolone zachowania małoletnich

Niedozwolone zachowania uczniów:

- 1) stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:
 - a) agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie/uderzanie/popychanie/kopanie/opluwanie,
 - wymuszenia,
 - napastowanie seksualne,
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
 - fizyczne zaczepki,
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - b) agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska,
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary,
 - bezpośrednio obrażanie ofiary,
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,
 - groźby,
 - c) agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
 - poniżanie,
 - wykluczanie/izolacja/milczenie/manipulowanie,
 - wulgarne gesty,
 - śledzenie/szpiegowanie,
 - obraźliwe SMSy i MMSy,
 - wiadomości na forach internetowych, w mediach społecznościowych,
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające,
 - niszczenie/zabieranie rzeczy należących do ofiary,
 - straszenie,
 - szantażowanie,
- 2) stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub w klasie, np. przynoszenie niebezpiecznych przedmiotów i substancji, używanie ognia na terenie szkoły,
- 3) nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie sali lekcyjnej. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji,
- 4) celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu,

- 5) niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych, np. przebywanie w miejscach niedozwolonych, itp.,
- 6) uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu,
- 7) rozprowadzanie i stosowanie narkotyków/ środków odurzających,
- 8) niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole lub poza nią,
- 9) używanie wulgaryzmów w szkole i poza nią,
- 10) celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej,
- 11) kradzież/ przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej,
- 12) wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od uczniów,
- 13) wysługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne,
- 14) rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce,
- 15) szykanowanie uczniów lub innych osób w szkole z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu,
- 16) niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów,
- 17) znęcanie się (współdziałanie w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie),
- 18) aroganckie/niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów/ innych osób w szkole,
- 19) fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody,
- 20) upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób,
- 21) stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

ROZDZIAŁ IV

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA I SYMPTOMY KRZYWDZENIA UCZNIÓW

§ 13.

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia uczniów.
2. Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka określa **Załącznik nr 3** do niniejszych *Standardów*.
3. Symptomy krzywdzenia dziecka określa **Załącznik nr 4** do niniejszych *Standardów*.

§ 14.

- 1) Znajomość **czynników ryzyka** i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwiają:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są bardziej narażone na krzywdzenie,
 - 2) planowanie działań profilaktycznych wobec rodziny na bardzo wczesnym etapie życia dziecka, w tym również działań profilaktycznych adresowanych do dzieci,
 - 3) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
- 2) Wystąpienie jednego lub nielicznych czynników ryzyka nie jest jednoznacznym sygnałem, że w rodzinie dochodzi do krzywdzenia dziecka. Jeżeli jednak liczba czynników zwiększa się lub jeden z nich nasila się, należy podjąć wnikliwą obserwację dziecka i rodziny.
- 3) W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy szkoły przekazują informacje wychowawcy klasy, który podejmuje rozmowę z rodzicami/ opiekunami prawnymi, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.
- 4) Wychowawcy monitorują sytuację i dobrostan ucznia.
- 5) W przypadku gdy do zidentyfikowania czynników ryzyka dochodzi przez inną osobę dorosłą niebędącą pracownikiem szkoły należy poinformować o tym pedagoga szkolnego, który na podstawie uzyskanych informacji będzie prowadził niezbędne czynności, o których mowa w ust. 3.

§ 15.

1. Znajomość **symptomów krzywdzenia** dziecka i umiejętne ich rozpoznawanie umożliwia:
 - 1) identyfikowanie dzieci, które są krzywdzone,
 - 2) przerwanie stosowania przemocy wobec dzieci.
2. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone należy zareagować zgodnie z odpowiednią procedurą interwencji wskazaną w niniejszych *Standardach*.

ROZDZIAŁ V

ZASADY PODEJMOWANIA INTERWENCJI W SYTUACJI PODEJRZENIA KRZYWDZENIA LUB POSIADANIU INFORMACJI O KRZYWDZENIU UCZNI

§ 16.

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że uczeń jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji koordynatorowi pomocy dziecku krzywdzonemu. Wzór *Notatki służbowej* stanowi *Załącznik nr 5* do niniejszych *Standardów*

2. Każda informacja dotycząca podejrzenia krzywdzenia ucznia traktowana jest poważnie i wyjaśniana bez względu na to, czy pochodzi od ucznia, pracownika czy innej osoby dorosłej oraz bez względu na to czy dotyczy podejrzenia krzywdzenia ze strony pracownika, opiekuna dziecka czy innego ucznia.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony koordynatora, wówczas interwencja prowadzona jest przez dyrektora.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony dyrektora, wówczas działania opisane w niniejszym rozdziale podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.
5. W każdym przypadku krzywdzony uczeń zostaje niezwłocznie otoczony opieką i wsparciem pedagoga/ psychologa szkolnego i wychowawcy klasy.

§ 17.

1. Koordynator pomocy dziecku krzywdzonemu wyjaśnia sprawę podejmując następujące działania:
 - 1) przeprowadza rozmowę z pokrzywdzonym uczniem,
 - 2) przeprowadza rozmowę z innymi osobami, które mają wiedzę na ten temat lub mogą pomóc w ocenie sytuacji,
 - 3) wzywa rodziców/ opiekunów prawnych ucznia, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu,
 - 4) sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia na podstawie rozmów z uczniem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia.

§ 18.

1. Z przebiegu interwencji koordynator sporządza *Kartę interwencji*, której wzór stanowi **Załącznik nr 6** do niniejszych *Standardów*. Kartę załącza się do dokumentacji krzywdzonego ucznia.
2. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu ucznia lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
3. W przypadku podejrzenia, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112, 997 lub 998 (pogotowie). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu i następnie wypełnia *Kartę interwencji*.

§ 19.

Zasady ustalania planu wsparcia ucznia po ujawnieniu krzywdzenia

1. Po ujawnieniu krzywdzenia zbiera się zespół, który opracowuje plan wsparcia dla pokrzywdzonego ucznia. Wzór *Planu wsparcia ucznia* stanowi **Załącznik nr 8** do niniejszych *Standardów*.
2. W skład zespołu wchodzi wychowawca ucznia, pedagog i psycholog szkolny.
3. Zespół można poszerzyć do większej liczby specjalistów w zależności od doznanej krzywdy.
4. *Plan wsparcia ucznia* powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - 1) podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia uczniowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
 - 2) wsparcia, jakie szkoła zaoferuje uczniowi,
 - 3) skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
5. *Plan wsparcia ucznia* przedstawiany jest przez koordynatora rodzicom/ opiekunom prawnym ucznia z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
6. Wychowawca klasy monitoruje przebieg realizacji planu i jego skutków względem ucznia.
7. *Plan wsparcia ucznia* stanowi dokument, który dołącza się do dokumentacji krzywdzonego ucznia.

§ 20.

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor powołuje **zespół interwencyjny**, w skład którego wchodzi: pedagog szkolny, psycholog szkolny, wychowawca ucznia, dyrektor szkoły, wicedyrektor szkoły oraz inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu ucznia (dalej okreśłani jako: zespół interwencyjny).
2. Zespół interwencyjny sporządza *Plan wsparcia ucznia*, spełniający wymogi określone w § 19. ust. 4. *Standardów*, na podstawie opisu sporządzonego przez koordynatora oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji.
3. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie ucznia, powołanie zespołu jest obligatoryjne.
4. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów ucznia na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji.
5. Ze spotkania sporządza się protokół, który stanowi **Załącznik nr 7** do niniejszych *Standardów*.

6. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili rodzice/ opiekunowie ucznia, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować rodziców/ opiekunów ucznia na piśmie.

ROZDZIAŁ VI

PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU KRZYWDZENIA UCZNIA

§ 21.

Na potrzeby *Standardów* wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia czy ujawnienia krzywdzenia ucznia przez:

- 1) pracownika szkoły,
- 2) inną osobę dorosłą,
- 3) rodziców/ opiekunów prawnych ucznia,
- 4) innego ucznia (przemoc rówieśnicza).

§ 22.

Krzywdzenie ucznia przez pracownika szkoły

1. Osoba podejrzewająca krzywdzenie ucznia przez pracownika szkoły zgłasza problem dyrektorowi szkoły.
2. Dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikami szkoły, mogącymi mieć wiedzę na temat zdarzenia.
3. Dyrektor rozmawia z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia: przekazuje uwagi, poznaje jego wersję wydarzeń, analizuje zebrane dane oraz planuje razem z podejrzanym pracownikiem dalsze działania mające na celu uchronienie ucznia/ uczniów przed ryzykiem powtórzenia się problemu.
4. Obserwuje pracę osoby podejrzanej o krzywdzenie lub odsuwa pracownika od bezpośredniej pracy z dziećmi do czasu wyjaśnienia zdarzenia.
5. W przypadku, gdy pracownik jest podejrzany o znęcanie fizyczne, psychiczne, wykorzystywanie seksualne podejmuje się ponadto poniższe działania:
 - 1) powiadomienie policji, prokuratury,
 - 2) skierowanie sprawy do Komisji Dyscyplinarnej przy Kuratorze Oświaty.
6. W przypadku potwierdzenia krzywdzenia ucznia przez pracownika szkoły dyrektor informuje rodziców/opiekunów dziecka o zaistniałym fakcie oraz podjętych działaniach.
7. Krzywdzonemu dziecku zostaje udzielone wsparcie wychowawcy i pedagoga/psychologa.

8. Jeżeli pracownik, który dopuścił się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniony przez szkołę, lecz przez podmiot trzeci, wówczas należy zawiadomić ten podmiot i zarekomendować zakaz wstępu tej osoby na teren szkoły, a w razie potrzeby rozwiązać umowę z tym podmiotem.

§ 23.

Krzywdzenie dziecka przez inne osoby trzecie

1. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie ucznia przez osobę trzecią (obcą, bądź spokrewnioną) koordynator przeprowadza rozmowę z uczniem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) ucznia, w szczególności jego rodzicami/ opiekunami prawnymi.
2. Stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne ucznia. Ustalenia są spisywane na *Karcie interwencji*.
3. Koordynator organizuje spotkanie/a z rodzicami/ opiekunami prawnymi ucznia, na którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
4. W przypadku, gdy wobec ucznia popełniono przestępstwo dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
5. W przypadku, gdy z rozmowy z rodzicami/ opiekunami prawnymi wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia, koordynator w imieniu dyrektora sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do właściwego sądu rodzinnego.
6. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ust.5.

§ 24.

Krzywdzenie ucznia przez rodziców/opiekunów prawnych

1. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie ucznia przez rodziców/opiekunów prawnych koordynator przeprowadza rozmowę z uczniem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka.
2. Stara się ustalić nie tylko przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia są spisywane na *Karcie interwencji*.
3. W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo dyrektor sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.

4. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo kary fizyczne), koordynator w imieniu dyrektora powiadamia właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie, gdy niespełnianie potrzeb wynika z sytuacji ubóstwa, bądź - w przypadku przemocy i zaniedbania – policję, sąd rodzinny, przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o konieczności wszczęcia procedury *Niebieskie Karty*.
5. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w ustępach poprzedzających.

§ 25.

Krzywdzenie przez innego ucznia (przemoc rówieśnicza)

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez innego ucznia przebywającego w szkole pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z uczniem podejrzewanym o krzywdzenie oraz z jego opiekunami, a także oddzielnie z uczniem poddawany krzywdzeniu i jego opiekunami.
2. Ponadto pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu.
3. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na *Karcie interwencji*.
4. Dla ucznia krzywdzącego oraz krzywdzonego sporządza się oddzielne *Karty interwencji*.
5. Pedagog szkolny wspólnie z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia krzywdzącego opracowuje plan naprawczy, celem zmiany niepożądanych zachowań.
6. Z rodzicami/opiekunami ucznia poddawanego krzywdzeniu pedagog szkolny opracowuje plan zapewnienia mu bezpieczeństwa, włączając w ten plan sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.
7. W trakcie rozmów należy upewnić się, że uczeń podejrzewany o krzywdzenie innego ucznia samo nie jest krzywdzone przez rodziców/opiekunów prawnych, innych dorosłych bądź innych uczniów. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności należy przejść do procedury odpowiednio z §22, §23 lub §24 .

8. W przypadku, gdy uczeń krzywdzący nie uczęszcza do szkoły należy porozmawiać z uczniem poddawany krzywdzeniu, innymi osobami mającymi wiedzę o zdarzeniu, a także z rodzicami/opiekunami prawnymi ucznia krzywdzonego celem ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka.
9. Koordynator organizuje spotkanie/a z opiekunami ucznia, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym w instytucjach do tego powołanych oraz o sposobach reakcji na zdarzenie (poinformowanie sądu rodzinnego, poinformowanie rodziców/ opiekunów prawnych ucznia krzywdzącego).
10. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, koordynator w imieniu dyrektora informuje właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
11. Jeżeli osobą podejrzaną o krzywdzenie jest małoletni powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas koordynator w imieniu dyrektora informuje właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

ROZDZIAŁ VII

ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH UCZNI

§ 26.

1. Dane osobowe ucznia podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).
2. Szkoła przestrzega i monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych uczniów.
3. Pracownik szkoły ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
4. W przypadku podejrzenia niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku, danych osobowych, w tym danych wrażliwych, dyrektor niezwłocznie rejestruje i zgłasza zdarzenie Inspektorowi Ochrony Danych.

ROZDZIAŁ VIII

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU UCZNI

§ 27.

3. Szkoła uznając prawo ucznia do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę jego wizerunku i kieruje się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku uczniów.
4. Rodzic/ opiekun prawny wyraża pisemną zgodę na utrwalanie wizerunku dziecka podczas pierwszego zebrania z wychowawcą klasy.
5. Rodzice/ opiekunowie prawni uzyskują informację, gdzie umieszczony będzie zarejestrowany wizerunek ich dziecka i w jakim kontekście będzie wykorzystywany.
6. Zdjęcia i filmy z wizerunkiem uczniów służą celebrowaniu sukcesów uczniów i dokumentowaniu działań podejmowanych przez szkołę.
7. Dbając o bezpieczeństwo wizerunku ucznia należy unikać podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi ucznia z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie ucznia należy użyć tylko imienia.

§ 28.

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
2. W celu uzyskania zgody opiekuna małoletniego na utrwalanie wizerunku ucznia, pracownik szkoły może skontaktować się z opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody.
3. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

§ 29.

Jeśli rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku ucznia, należy respektować ich decyzję. Należy ustalić z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczniami, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować ucznia, aby nie utrwałać jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych lub nagraniach. Rozwiązanie, które zostanie przyjęte nie może być wykluczające dla ucznia, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

§ 30.

Wszystkie podejrzenia dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków uczniów należy rejestrować i zgłaszać zgodnie ze *Standardami*, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa uczniów.

§ 31.

1. Ochrona wizerunku uczniów utrwalonych przez kamery monitoringu odbywa się na zasadach określonych w Regulaminie monitoringu.
2. Regulamin monitoringu określa zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym, w tym policji, służbom porządkowym oraz w sprawach wymagających wyjaśnień.

ROZDZIAŁ IX

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO INTERNETU ORAZ PROCEDURY OCHRONY UCZNIÓW PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W INTERNECIE ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

§ 32.

3. Na terenie szkoły zabrania się korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych służących do przekazu informacji podczas zajęć edukacyjnych i uroczystości szkolnych.
4. Dopuszcza się używanie urządzeń multimedialnych na zajęciach edukacyjnych, jeżeli wymaga tego tok zajęć lub program nauczania, za zgodą prowadzącego zajęcia.
5. Dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach edukacyjnych w celu ratowania życia lub zdrowia.
6. W razie naruszania ust. 1 uczeń zobowiązany jest do wyłączenia/wyciszenia i schowania telefonu komórkowego.
7. Nagrywanie dźwięku, obrazu oraz fotografowanie za pomocą telefonu lub innych urządzeń elektronicznych jest zabronione.
8. W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez uczniów mogą być zastosowane kary zgodnie ze statutem.

§ 33.

- 1) Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.
- 2) Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela podczas lekcji z zajęć komputerowych oraz zajęć pozalekcyjnych.
- 3) O bezpieczeństwie korzystania z Internetu mówi regulamin pracowni informatycznej.
- 4) W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, pracownik ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
- 5) Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach w pracowni informatycznej.

§ 34.

1. Osoba odpowiedzialna za Internet zapewnia, aby sieć internetowa szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
2. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz na dwa miesiące sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
3. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
4. Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły przekazuje pedagogowi szkolnemu.
5. Wicedyrektor z pedagogiem przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
6. Jeżeli w wyniku rozmowy pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale III niniejszych Standardów.

ROZDZIAŁ X
ORGANIZACJA PROCESU OCHRONY MAŁOLETNICH
I WDRAŻANIA *STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNICH*

§ 35.

Zakres kompetencji osób odpowiedzialnych za przygotowanie personelu szkoły do stosowania *Standardów*, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu szkoły do stosowania *Standardów* jest dyrektor szkoły.
2. Przygotowanie personelu polega na pogłębianiu wiedzy na temat identyfikacji czynników ryzyka i rozpoznawania symptomów krzywdzenia dziecka oraz podejmowania właściwych działań.
3. Dyrektor szkoły zapoznaje pracowników szkoły ze *Standardami Ochrony Małoletnich*.
4. Pracownicy szkoły składają pisemne oświadczenie o zapoznaniu się ze *Standardami* oraz zobowiązaniu się do ich przestrzegania. Wzór *Oświadczenia* stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych *Standardów*.
5. W szkole przeprowadza się szkolenia pracowników dotyczące *Standardów Ochrony Małoletnich* oraz ich stosowania.
6. Zakres szkoleń ustalany jest na podstawie wyników diagnozy potrzeb pracowników w tym zakresie. Diagnozę przeprowadza się w terminie do 15 września każdego roku szkolnego.
7. Każda forma doskonalenia jest potwierdzana zaświadczeniem o uczestnictwie. W każdym przypadku sporządzana jest lista obecności uczestników. Dokumentację doskonalenia gromadzi i przechowuje lider WDN.
8. Imienne zaświadczenia umieszczane są w teczkach akt osobowych pracowników.

§ 36.

Zakres obowiązków osób odpowiedzialnych za wdrażanie *Standardów Ochrony Małoletnich*

Zakres zadań poszczególnych pracowników szkoły w przypadku podejrzenia lub uzyskania informacji, że uczeń jest krzywdzony:

1. **Dyrektor szkoły:**
 - 1) przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia ucznia,
 - 2) bierze udział w rozmowie z rodzicami/ opiekunami prawnymi,

- 3) w sytuacjach podejrzenia przemocy domowej wobec ucznia podejmuje decyzję o uruchomieniu procedury *Niebieska Karta*,
- 4) w przypadku, gdy dziecko doświadcza przemocy domowej lub jeżeli rodzice / opiekunowie prawni odmawiają współpracy ze szkołą składa wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu, w przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka natychmiast zawiadamia policję, w sytuacji, gdy sprawcą przemocy jest osoba dorosła spoza rodziny zawiadamia policję, w przypadku, gdy sprawcą przemocy jest nieletni (a wcześniejsze metody postępowania szkolnego okazały się nieskuteczne) zawiadamia sąd,
- 5) informuje o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy,
- 6) organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla ucznia,
- 7) prowadzi nadzór nad prowadzeniem przypadku ucznia krzywdzonego,
- 8) zapewnia pomoc nauczycielom w realizacji ich zadań, np. ułatwia konsultacje trudnych spraw ze specjalistami, organizuje szkolenia w zakresie reagowania na przemoc wobec dzieci.

2. **Pedagog szkolny (koordynator pomocy dziecku krzywdzonemu):**

- 1) przyjmuje i odnotowuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia ucznia,
- 2) diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny,
- 3) jest koordynatorem pomocy dziecku oraz jego rodzinie,
- 4) przeprowadza rozmowy z uczniem oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi,
- 5) pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących ucznia,
- 6) pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy,
- 7) informuje rodziców/ opiekunów prawnych o możliwych kierunkach wsparcia ucznia,
- 8) pomaga rodzicom w zrozumieniu typowych reakcji dzieci na różnorodne sytuacje,
- 9) kieruje dziecko oraz rodziców do placówek specjalistycznych,
- 10) współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie,
- 11) gdy zaistniały przesłanki, uruchamia procedurę *Niebieskiej Karty* poprzez wypełnienie formularza *Niebieska Karta*;
- 12) bierze udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy,
- 13) dokumentuje podejmowane działania względem ucznia i jego rodziny,
- 14) opracowuje z zespołem interwencyjnym *Plan wsparcia ucznia* krzywdzonego,
- 15) dba o to, by na terenie szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.),
- 16) prowadzi dokumentację związaną z realizacją *Standardów Ochrony Małoletnich*.

3. Psycholog szkolny:

- 1) przyjmuje i odnotowuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia ucznia,
- 2) diagnozuje sytuację ucznia i jego rodziny,
- 3) przeprowadza rozmowy z uczniem oraz jego rodzicami/ opiekunami prawnymi,
- 4) pozostaje w ciągłym kontakcie z wychowawcą i dyrektorem w sprawach dotyczących ucznia,
- 5) pomaga pracownikom szkoły we właściwym postępowaniu względem ofiary przemocy,
- 6) informuje rodziców/ opiekunów prawnych o możliwych kierunkach wsparcia ucznia,
- 7) pomaga rodzicom w zrozumieniu typowych reakcji dzieci na różnorodne sytuacje,
- 8) kieruje dziecko oraz rodziców do placówek specjalistycznych,
- 9) współpracuje ze specjalistami pomagającymi dziecku i jego rodzinie,
- 10) gdy zaistniały przesłanki, uruchamia procedurę *Niebieskiej Karty* poprzez wypełnienie formularza *Niebieska Karta*;
- 11) bierze udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego opracowującego strategię działań względem całej rodziny, a w szczególności względem ofiary i sprawcy przemocy,
- 12) dokumentuje podejmowane działania względem ucznia i jego rodziny,
- 13) opracowuje z zespołem interwencyjnym *Plan wsparcia ucznia* krzywdzonego,
- 14) dba o to, by na terenie szkoły znajdowały się powszechnie dostępne informacje o organizacjach i instytucjach pomagających ofiarom przemocy (adresy, telefony itp.),
- 15) prowadzi dokumentację związaną z realizacją *Standardów Ochrony Małoletnich*.

4. Wychowawca:

- 1) przyjmuje zgłoszenie o krzywdzeniu lub podejrzeniu krzywdzenia ucznia, sporządza notatkę służbową,
- 2) powiadamia dyrektora szkoły i pedagoga szkolnego,
- 3) w przypadku, gdy uczeń ma obrażenia przeprowadza go do miejsca udzielania pomocy,
- 4) uważnie wsłuchuje się w relację dziecka, dba, by ofiara przemocy czuła się bezpiecznie,
- 5) wzywa rodziców/ opiekunów prawnych ucznia,
- 6) opracowuje w zespole interwencyjnym plan wsparcia ucznia krzywdzonego,
- 7) udziela stałego wsparcia dziecku oraz dyskretnie monitoruje jego sytuację w okresie późniejszym,
- 8) dba o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy z uczniami,
- 9) dba o to, żeby rodzice znali obowiązującą w placówce *Standardy Ochrony Małoletnich* i procedury zgłaszania zagrożeń, zachęca rodziców/opiekunów prawnych uczniów do angażowania się w działania na rzecz ochrony dzieci,

10) uzyskuje od rodziców/ opiekunów prawnych informacje zwrotne nt. realizacji w szkole *Standardów Ochrony Małoletnich*.

5. Nauczyciele:

- 1) przekazują wychowawcy i pedagogowi szkolnemu informacje o tym, że podejrzewają przemoc wobec ucznia,
- 2) sporządzają notatkę służbową,
- 3) monitorują sytuację ucznia,
- 4) opracowują w zespole plan wsparcia ucznia krzywdzonego,
- 5) dbają o realizację treści z zakresu bezpieczeństwa i profilaktyki w bieżącej pracy pedagogicznej z uczniami.

6. Pielęgniarka szkolna:

- 1) dyskretnie, z poszanowaniem praw dziecka dokonuje rozpoznania obrażeń,
- 2) udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, jeśli sytuacja tego wymaga,
- 3) sporządza notatkę służbową.

7. Niepedagogiczni pracownicy szkoły:

- 1) są uważni i wrażliwi na sytuację uczniów,
- 2) reagują na objawy przemocy oraz niepokojące zachowania, których mogą być świadkami,
- 3) zgłaszają obserwowane, niepokojące sygnały dyrekcji szkoły, pedagogowi szkolnemu lub wychowawcy.

§37.

**Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń
o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparciu**

1. Osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń są:
 - 1) pedagog szkolny,
 - 2) psycholog szkolny,
 - 3) wychowawca,
 - 4) dyrektor szkoły,
 - 5) wicedyrektor szkoły.
2. W przypadkach zagrożenia życia lub zdrowia dziecka zawiadomienie o przemocy należy przekazać pierwszemu spotkanemu pracownikowi szkoły.

3. Osobami odpowiedzialnymi za udzielanie wsparcia małoletniemu są:
 - 1) pedagog szkolny,
 - 2) psycholog szkolny,
 - 3) wychowawca klasy,
 - 4) dyrektor szkoły,
 - 5) wicedyrektor szkoły.

§ 38.

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. W szkole dokumentuje się zgłoszone podejrzenia krzywdzenia oraz ujawnione incydenty lub zdarzenia zagrażające dobru małoletniego.
2. Pedagog szkolny prowadzi *Rejestr zdarzeń zagrażających dobru małoletniego*, którego wzór stanowi **Załącznik nr 9** do niniejszych *Standardów*.
3. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem ucznia. Teczkę zakłada i prowadzi pedagog szkolny.
4. Teczka zawiera wszystkie zgromadzone dokumenty dotyczące interwencji, a w szczególności:
 - 1) *Notatkę służbową* ze zgłoszeniem podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia ucznia,
 - 2) *Kartę interwencji*,
 - 3) *Protokół* ze spotkania zespołu interwencyjnego, powołanego przez dyrektora,
 - 4) *Plan wsparcia ucznia*.
5. Dokumenty dotyczące ujawnionych i zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego przechowywane są w gabinecie pedagoga w szafie zamykanej na klucz.
6. Dostęp do tych dokumentów mają tylko upoważnione osoby. Są to: dyrektor szkoły, wicedyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny.

§ 39.

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego oraz osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury *Niebieskie Karty*

1. Osobami odpowiedzialnymi za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania sądu opiekuńczego są dyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny.

2. Dyrektor szkoły, pedagog szkolny, psycholog szkolny informuje na piśmie sąd rodzinny, policję lub prokuraturę, składając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.
3. Zawiadomienie adresuje się do najbliższej jednostki. W zawiadomieniu należy podać swoje dane osobowe, dane ucznia i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane fakty w sprawie (należy opisać, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę).
4. Osobą odpowiedzialną za wszczęcie procedury *Niebieskie Karty* i wypełnienie formularza *Niebieska Karta – A* oraz dostarczenie go do Zespołu Interdyscyplinarnego jest pedagog szkolny.

§ 40.

Zasady i sposób udostępniania rodzicom/ opiekunom prawnym oraz uczniom *Standardów* do zapoznania się z nimi i ich stosowania

1. Dokument *Standardy Ochrony Maloletnich* w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej jest dokumentem ogólnodostępnym dla personelu szkoły, uczniów oraz ich rodziców/opiekunów prawnych.
2. Dokument opublikowany jest na stronie internetowej szkoły, dostępny jest w sekretariacie szkoły, oraz w pokoju nauczycielskim.
3. Dokument przedstawiany jest przez wychowawcę klasy na pierwszym zebraniu z rodzicami w danym roku szkolnym po jego wprowadzeniu.
4. W kolejnym roku szkolnym omawiany jest we wrześniu z innymi dokumentami obowiązującymi w szkole na pierwszym organizacyjnym zebraniu z rodzicami.
5. Jeśli w dokumencie zostaną wprowadzone zmiany, zostaną one omówione na pierwszym zebraniu z rodzicami po ich wprowadzeniu.
6. Wychowawca klasy odnotowuje zapoznanie rodziców/ opiekunów prawnych uczniów ze *Standardami Ochrony Maloletnich* lub wprowadzonymi zmianami w protokole zebrania.
7. Zapoznanie się ze *Standardami* rodzice/ opiekunowie prawni potwierdzają swoim podpisem złożonym na liście obecności.
8. Wychowawca klasy na zajęciach z wychowawcą ma obowiązek zapoznania uczniów ze *Standardami Ochrony Maloletnich*. Pierwsze zapoznanie nastąpi po opracowaniu i wdrożeniu *Standardów*. Kolejne omówienie będzie miało miejsce zawsze we wrześniu podczas zajęć z wychowawcą, na których omawiane są dokumenty obowiązujące w szkole.
9. W przypadku wprowadzenia zmian w *Standardach* wychowawca klasy zapoznaje uczniów z ich nowym brzmieniem.
10. Wychowawca klasy odnotowuje powyższe działania w dzienniku lekcyjnym.

ROZDZIAŁ XI
ZASADY MONITOROWANIA I AKTUALIZACJI
STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

§ 41.

1. Dyrektor szkoły wyznacza osoby odpowiedzialne za monitorowanie realizacji *Standardów Ochrony Małoletnich*.
2. Osobami odpowiedzialnymi za monitorowanie realizacji *Standardów*, za reagowanie na sygnały ich naruszenia oraz za proponowanie zmian w *Standardach* jest pedagog i psycholog szkolny.
3. Osoby, o których mowa w punkcie 2, przeprowadzają wśród pracowników szkoły oraz uczniów, raz na dwa lata, ankietę monitorującą poziom realizacji *Standardów*. Wzór ankiety dla pracowników szkoły stanowi *Załącznik nr 10*, a dla uczniów *Załącznik nr 11* do niniejszych *Standardów*.
4. W ankiecie pracownicy szkoły mogą proponować zmiany w *Standardach* oraz wskazywać naruszenia *Standardów* w szkole.
5. Osoby, o których mowa w punkcie 1 dokonują opracowania wypełnionych przez pracowników i uczniów szkoły ankiet. Sporządzają na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazują dyrektorowi szkoły.
6. Dyrektor szkoły wprowadza do *Standardów* niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom szkoły nowe brzmienie *Standardów*.
7. Aktualizacji dokumentu *Standardy Ochrony Małoletnich* należy dokonać:
 - 1) każdorazowo po zmianie przepisów prawa w tym zakresie,
 - 2) w przypadku, gdy zachodzi potrzeba poprawy dokumentu w wyniku stosowania go w praktyce i dostosowania do specyfiki szkoły,
 - 3) standardowo raz na dwa lata.
8. Wychowawcy klas zapoznają uczniów oraz rodziców/opiekunów prawnych uczniów z nowym brzmieniem *Standardów*.
9. Zaktualizowane *Standardy* zostają opublikowane na stronie internetowej szkoły, są dostępne na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim oraz w sekretariacie szkoły.

ROZDZIAŁ XII

PRZEPISY KOŃCOWE

§ 42.

1. Dokument *Standardy Ochrony Młodości* w Szkole Podstawowej nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej wchodzi w życie z dniem jego ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych, w szczególności poprzez wywieszenie na tablicy ogłoszeń w pokoju nauczycielskim i przesłanie tekstu dokumentu drogą elektroniczną, a także poprzez zamieszczenie na stronie internetowej szkoły oraz wywieszenie w widocznym miejscu w szkole w wersji skróconej przeznaczonej dla uczniów.

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1 – Oświadczenie o niekaralności

Załącznik nr 2 – Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Załącznik nr 3 – Czynniki ryzyka krzywdzenia dziecka

Załącznik nr 4 – Symptomy krzywdzenia dziecka

Załącznik nr 5 – Notatka służbowa

Załącznik nr 6 – Karta interwencji

Załącznik nr 7 – Protokół z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego

Załącznik nr 8 – Plan wsparcia ucznia

Załącznik nr 9 – Rejestr zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

Załącznik nr 10 – Ankieta monitorująca dla pracowników

Załącznik nr 11 – Ankieta monitorująca dla uczniów

Ruda Śląska,

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja

nr PESEL

oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciw wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Jestem świadoma/y odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

podpis

Ruda Śląska,

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY
MAŁOLETNICH I ZOBOWIĄZANIU DO ICH PRZESTRZEGANIA**

Ja, oświadczam,
że zapoznałam/em się ze *Standardami Ochrony Małoletnich* obowiązującymi w Szkole Podstawowej
nr 28 im. Wincentego Janasa w Rudzie Śląskiej i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

podpis

CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

Czynniki ryzyka to wybrane informacje nt. warunków/ sytuacji/ sposobu funkcjonowania rodziny sprzyjające krzywdzeniu dziecka/ dzieci w tej rodzinie.

Analizuje się i ocenia czynniki leżące po stronie samego dziecka, rodziców i rodziny jako całości.

Czynniki ryzyka związane z osobą DZIECKA:

- 1) niepełnosprawność fizyczna lub\ i psychiczna,
- 2) przewlekła choroba,
- 3) specyficzne zachowania dziecka (nadpobudliwość, moczenie nocne, trudności ze spaniem, trudności z jedzeniem etc.),
- 4) deficyty rozwojowe (problemy z nauką),
- 5) dziecko z poprzedniego związku (nieakceptowane przez drugiego partnera),
- 6) wcześniactwo, pochodzenie z ciąży mnogiej, dzieci bliźniacze,
- 7) dziecko odseparowane od matki tuż po urodzeniu,
- 8) dziecko niespełniające oczekiwań rodziców (np. co do płci),
- 9) dziecko urodzone po śmierci poprzedniego dziecka.

Czynniki ryzyka związane z osobą RODZICA:

4. wczesne lub późne rodzicielstwo,
5. znaczna różnica wieku między matką a ojcem (powyżej 8 lat),
6. niechciana ciąża, krótkie odstępy pomiędzy kolejnymi porodami,
7. poród bez zawarcia związku małżeńskiego z ojcem dziecka,
8. depresja poporodowa,
9. aktualnie niesatysfakcjonujący związek z partnerem,
10. doświadczanie krzywdzenia w obecnym związku,
11. krzywdzenie w historii poprzednich związków,
12. doświadczanie krzywdzenia w dzieciństwie,
13. upośledzenie umysłowe, choroba psychiczna, zaburzenia osobowości,
14. niepełnosprawność fizyczna,
15. przewlekła choroba,
16. uzależnienie od alkoholu, narkotyków, lekarstw etc.,

17. prostytuowanie się,
18. wyznawanie skrajnych ideologii, np. religijnych.

Czynniki ryzyka wynikające ze struktury i funkcjonowania RODZINY:

- struktura rodziny: rodzina rozbita, wielodzietna, zastępcza, adopcyjna,
- samotne rodzicielstwo,
- rodzina niepełna czasowo (np. z powodu wyjazdów rodziców za granicę),
- posiadanie dzieci z różnych związków,
- związek nieformalny,
- małżeństwo mieszane etnicznie,
- przewlekła choroba lub inwalidztwo w rodzinie,
- zakłócenia w zakresie ról pełnionych przez poszczególnych członków rodziny (np. pełnienie przez dzieci ról dorosłych),
- niekorzystna sytuacja ekonomiczno-bytowa (np. trudne warunki mieszkaniowe – sanitarne, techniczne, zbyt duża liczba członków rodziny w jednym mieszkaniu/domu, bezrobocie etc.),
- rodzina wyizolowana społecznie,
- długotrwałe konflikty w pożyciu małżeńskim,
- uprzednia karalność, pozostawanie w zainteresowaniu sądu/Policji,
- pobyty w placówkach interwencyjnych.

SYMPTOMY KRZYWDZENIA DZIECKA

Rozpoznawanie przemocy fizycznej - na co zwrócić uwagę?

Dziecko:

- ma widoczne obrażenia ciała (poparzenia, ugryzienia, siniaki, złamania kości), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić,
- boi się rodzica lub opiekuna,
- wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
- podawane przez nie wyjaśnienia dotyczące ran i siniaków wydają się nieprawdopodobne.

Rodzic lub opiekun:

- podaje sprzeczne lub nieprzekonujące wyjaśnienia obrażeń dziecka, bądź w ogóle odmawia wyjaśnień,
- mówi o dziecku w negatywny sposób, na przykład używając określeń takich jak „idiota”, „głupi”, „gówniarz”,
- poddaje dziecko surowej fizycznej dyscyplinie,
- nadużywa alkoholu lub narkotyków.

Rozpoznawanie przemocy psychicznej - na co zwrócić uwagę?

Dziecko:

- zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku (w sposób zbyt dorosły bądź zbyt infantylny),
- wykazuje zaburzenia jedzenia (niedojada, nadmiernie się objada, wymiotuje),
- jest opóźnione w rozwoju fizycznym bądź emocjonalnym,
- moczy się bądź zanieczyszcza kałem,
- samookalecza się,
- ma problemy ze snem, nocne koszmary, boi się chodzić spać,
- ma objawy hipochondrii, hysterii, obsesji lub fobii.

Rodzic lub opiekun:

- ciągle obwinia, poniża i strofuje dziecko,
- nie interesuje się problemami dziecka,
- otwarcie odrzuca dziecko,
- faworyzuje jedno z rodzeństwa,
- w oczekiwaniach i wymaganiach wobec dziecka nie bierze pod uwagę jego możliwości,
- nadużywa alkoholu lub narkotyków.

Zaniebywanie dziecka - na co zwrócić uwagę?

Dziecko:

- często jest nieobecne w szkole,
- kradnie jedzenie bądź pieniądze kolegom, żebrze,
- nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej, szczepień, okularów,
- jest często brudne, nieprzyjemnie pachnie,
- często jest ubrane nieodpowiednio do pogody,
- mówi, że w domu nie ma osoby, która mogłaby się nim zająć.

Rodzic lub opiekun:

- nie interesuje się losem dziecka,
- jest apatyczny lub pogrążony w depresji,
- często nie dociera na umówione spotkania,
- nadużywa alkoholu lub narkotyków.

Wykorzystywanie seksualne - na co zwrócić uwagę?

Dziecko:

- przejawia dziwne bądź niezwykle dla swojego wieku zachowania seksualne (np. jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie),
- jest wycofane, depresyjne, infantylnie się zachowuje, ma trudności w relacjach z rówieśnikami - odmawia przebierania się w towarzystwie innych (np. przed zajęciami sportowymi),
- nadużywa alkoholu lub narkotyków,
- pogorszyło się w nauce,
- ma trudności z chodzeniem lub siadaniem,
- doświadcza bólu intymnych części ciała,
- jest w ciąży lub jest chore wenerycznie,
- ucieka z domu,
- chwali się nagłym przyływem gotówki lub prezentów.

Rodzic lub opiekun:

- przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym z dzieckiem (np. podczas zabawy),
- nadużywa alkoholu lub narkotyków,
- nie utrzymuje relacji z osobami spoza rodziny,
- przejawia nadopiekuńczość w stosunku do dziecka, ogranicza jego kontakty z rówieśnikami.

Ruda Śląska,

NOTATKA SŁUŻBOWA

.....
imię i nazwisko zgłaszającego

.....
data zdarzenia

Krótki opis sytuacji/zdarzenia (fakty, sprawcy, poszkodowani):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Świadkiem/świadkami sytuacji/zdarzenia był/była/byli:

.....
.....
.....

Podjęte działania (co zrobiono, kogo powiadomiono):

.....
.....
.....
.....

.....
podpis

Ruda Śląska,

KARTA INTERWENCJI

IMIĘ I NAZWISKO UCZNIĄ	
OSOBA ZAWIADAMIAJĄCA O PODEJRZENIU KRZYWDZENIA	
PRZYCZYNA INTERWENCJI (FORMA KRZYWDZENIA)	
OPIS DZIAŁAŃ PODJĘTYCH PRZEZ PEDAGOGA SZKOLNEGO/PSYCHOLOGA SZKOLNEGO	
data	działanie
FORMA PODJĘTEJ INTERWENCJI (zakreślić właściwe)	☐ zawiadomienie odpowiedniej instytucji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ☐ wniosek o wgląd w sytuację ucznia/rodziny ☐ inny rodzaj interwencji, jaki?

DANE DOTYCZĄCE INTERWENCJI	
data	nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję (pomoc społeczna, policja, sąd rodzinny, uruchomienie procedury <i>Niebieskie Karty</i> lub inne)
SPOTKANIE Z RODZICAMI/OPIEKUNAMI PRAWNYMI DZIECKA	
data	opis spotkania
WYNIKI INTERWENCJI: DZIAŁANIA SZKOŁY, DZIAŁANIA ORGANÓW WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI (jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach)/ DZIAŁANIA RODZICÓW	
<p>Informacje na temat efektów:</p>	
<p>Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających kartę:</p>	

Protokół z posiedzenia Zespołu Interwencyjnego

PRZYCZYNA INTERWENCJI
OSOBA ZAWIADAMIAJĄCA O PODEJRZENIU KRZYWDZENIA
PODJĘTE DZIAŁANIA I USTALENIA ZESPOŁU INTERWENCYJNEGO
ZAPLANOWANE DZIAŁANIA INTERWENCYJNE
ZAPLANOWANE FORMY POMOCY
IMIONA I NAZWISKA ORAZ PODPISY OSÓB BIORĄCYCH UDZIAŁ W POSIEDZENIU

Ruda Śląska,

PLAN WSPARCIA UCZNIĄ

DANE UCZNIĄ	imię:	
	nazwisko:	
	klasa:	
PODJĘTE DZIAŁANIA SZKOŁY W CELU ZAPEWNIENIA UCZNIOWI BEZPIECZEŃSTWA		
	data	nazwa instytucji
Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia ucznia do odpowiedniej instytucji		
Skierowanie ucznia do specjalistycznej placówki pomocy dziecku		
CELE WSPARCIA / POMOCY		

DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELÓW WSPARCIA/ POMOCY		
działania	termin	osoba realizująca
1.		
2.		
3.		
4.		
Osoba odpowiedzialna za wdrożenie i monitorowanie realizacji planu:		

Podpisy osób opracowujących plan:

.....
.....
.....
.....
.....

REJESTR ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEGO

Lp.	imię i nazwisko ucznia, klasa	data zdarzenia	opis zdarzenia	podjęte czynności	czy miała miejsce interwencja organów zewnętrznych (policji, prokuratury), opis czynności podjętych przez organy zewnętrzne	podpis osoby przyjmującej zgłoszenie
1.						
2.						

3.						
4.						
5.						

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA PRACOWNIKÓW

PYTANIA	TAK	NIE
1. Czy znasz standardy ochrony uczniów przed krzywdzeniem obowiązujące w naszej szkole?		
2. Czy znasz treść dokumentu <i>Standardy Ochrony Małoletnich</i> ?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia uczniów?		
4. Czy wiesz, w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia uczniów ?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach</i> przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa)		
5b. Czy podjąłeś/ podjęłaś jakieś działania? Jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
6. Czy znasz metody i narzędzia edukacji uczniów i rodziców w zakresie przeciwdziałaniu ich krzywdzeniu?		
7. Czy masz dostęp do danych kontaktowych placówek i instytucji zajmujących się pomocą i ochroną dzieci?		
8. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardów Ochrony Małoletnich</i> ?		
8a. Jeśli tak, to jakie? (odpowiedź opisowa)		

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA UCZNIÓW

PYTANIA	TAK	NIE
1. Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej szkole?		
2. Czy w sytuacji doświadczenia przemocy, krzywdy wiesz do kogo możesz się zwrócić, aby uzyskać pomoc?		
3. Czy doświadczyłeś/ doświadczyłaś kiedyś krzywdy/ przemocy?		
4. Czy zwróciłeś/ zwróciłaś się do kogoś prosząc o pomoc?		
5. Czy znalazł się ktoś, kto pomógł Ci i udzielił pomocy?		
6. Czy masz jakieś uwagi / sugestie / przemyślenia związane z funkcjonującymi w naszej szkole <i>Standardami Ochrony Młodzieży</i> ?		
6a. Jeśli tak, to jakie? Opisz je.		
7. Czy jakieś zasady/ procedury zamieszczone w <i>Standardach</i> są dla Ciebie trudne/ niezrozumiałe?		
7a. Jeśli tak, to które?		